

СЕКЦІЯ 2. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА НАВЧАННЯ

УДК 811.161.2'243:908(477.83-25))(075.8)

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ ДЛЯ ЧУЖОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ «МІСТО ЛЕВА» РІВНЯ В2 ЯК ОСНОВНИЙ ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧИЙ ПІДРУЧНИК

Бойко Г.І., викладач
кафедри іноземних мов

Національний університет «Львівська політехніка»

Розглянуто і проаналізовано навчальний посібник з української мови як іноземної для чужоземних студентів «Місто Лева» рівня В2. Зосереджено увагу на лінгвокраїнознавчому аспекті книги, історії міста й традиціях. Скеровано погляд на допомогу студентам-іноземцям у пізнанні нового лексичного матеріалу, закріпленні набутих навиків усного та писемного мовлення і граматичних моделей, ознайомленні з українськими піснями, відомими постатями України та духовним життям нації. У статті висвітлено рівень В2 з української мови як іноземної відповідно до стандартизованих вимог у чотирьох мовних компетенціях.

Ключові слова: українська мова як іноземна, лінгвокраїнознавчий аспект, усні та писемні навички, лексика, граматичні моделі, рівень В2, стандартизовані вимоги, мовні компетенції.

Рассмотрено и проанализировано учебное пособие по украинскому языку как иностранному для иностранных студентов «Город Льва» уровня В2. Сосредоточено внимание на лингвострановедческих аспектах книги, истории города и традициях. Направлено взгляд на помощь студентам-иностранцам в познании нового лексического материала, закреплении приобретенных навыков устной и письменной речи и грамматических моделей, ознакомлении с украинскими песнями, известными личностями Украины и духовной жизнью нации. В статье освещено уровень В2 по украинскому языку как иностранному в соответствии со стандартизированными требованиями в четырех языковых компетенциях.

Ключевые слова: украинский язык как иностранный, лингвострановедческий аспект, устные и письменные навыки, лексика, грамматические модели, уровень В2, стандартизированные требования, языковые компетенции.

Boyko G.I. EDUCATIONAL TEXTBOOK FROM UKRAINIAN LANGUAGE AS FOREIGN FOR LEARNING STUDENTS "CITY OF L'VIV" LEVEL B2 AS A BASIS LINGUISTIC-ETHNOGRAPHIC BOOK

Considered and analyzed the textbook on the Ukrainian language as a foreign language for foreign students "City of L'viv" level B2. The attention is focused on the linguistic-ethnographic aspect of the book, the history of the city and its traditions. A look at helping foreign students learn about new lexical material, consolidating acquired oral and written skills and grammatical models, getting acquainted with Ukrainian songs, famous figures of Ukraine and the spiritual life of the nation. The article covers the B2 level of Ukrainian as a foreign language in accordance with standardized requirements in four language competences.

The use of linguistic methods in the teaching of the Ukrainian language involves engaging in a dialogue of cultures (foreign and native); awareness of the essence of the phenomena of the Ukrainian language and their comparison with the native language; ability to study (work with a book, a textbook, reference literature, dictionaries, etc.). Foreign citizens who acquire higher technical education in Ukraine at the Lviv Polytechnic National University are studying the Ukrainian language as a means of communication. Ukrainian language is needed for them both to meet their own communicative needs and for professional communication. That is why the author's team has developed a textbook on the Ukrainian language as a foreign language for students of foreigners level B2 "City of Lion". It corresponds to all "Standardized requirements for the levels of proficiency in Ukrainian as a foreign A1 – C2", approved by the decision of the Board of the Ministry of Education and Science of Ukraine, protocol dated May 22, 2018 № 5 / 1-7.

Key words: Ukrainian as a foreign language, linguistic and ethnographic aspect, oral and written skills, vocabulary, grammatical models, level B2, standardized requirements, language competences.

Постановка проблеми. Сучасні потреби вивчення української мови як іноземної акцентують увагу, перш за все, «на необхідності ознайомлення з культурою країни, мова якої вивчається, в процесі викладання будь-якої мови як іноземної, що актуалізує про-

блему використання лінгвокраїнознавчих матеріалів у процесі навчання української мови як іноземної. Акумуляуючи в собі всі вияви буття етносу, мова є невичерпним джерелом інформації про історію, звичаї, традиції матеріальної культури й духовного життя на-

ції. Пізнання студентом мови як феномену національної культури сприяє формуванню соціолінгвістичної компетенції – здатності користуватися мовними формами, доцільними в певному соціолінгвістичному контексті, відповідно, дає можливість адекватної взаємодії та взаєморозуміння людей в умовах іншомовної культури» [13, с. 253].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання взаємодії мови і культури досліджують мовознавці, культурологи, етнологи, фольклористи, психологи, філософи та міфологи (Б. Уорф, В. фон Гумбольдт, О. Потебня, В. Костомаров, А. Вежбицька, Д. Гудков, В. Жайворонок, В. Красних, А. Шмельов та ін.). За допомогою лінгвістичних методів дослідники опрацьовують широке поле питань лексичної компетенції народної культури, народної психології, міфотворчості, розглядаючи об'єкти поза мовної дійсності (побут, природу, традиції, обряди, міфічні образи тощо). Мова накопичує й закріплює у своїх одиницях (головним чином – у словах, у стійких сполуках і фразеологічних зворотах) історичний досвід народу, стає адекватним відображенням його внутрішнього світу, неповторності менталітету. Процес вивчення іноземної мови невіддільний від ознайомлення з іншомовною культурою, оскільки мова, ніби ретранслятор, передає надбання національної культури від покоління до покоління, предстанникам інших етнічних соціумів [15, с. 9].

Питанням відбору та прийомів подачі інформації про країну, мова якої вивчається, займається лінгвокраїнознавство. Як аспект методики викладання іноземних мов, лінгвокраїнознавство відбиває національно-культурний компонент мовного матеріалу. Без засвоєння значного обсягу немовної інформації неможливо отримати якісну мовну освіту та досягти взаєморозуміння між мовцями, що знаходяться на різних рівнях володіння інформацією про навколишню дійсність. Нині методисти усвідомлюють необхідність використання лінгвокраїнознавчого підходу як важливого принципу викладання іноземної мови для надання студентам необхідних знань про специфіку іншомовної країни. Наявність у лексиці національно-культурного компонента, притаманного тільки певній мові, свідчить про належність лексеми до лінгвокраїнознавчого матеріалу. Застосування в процесі викладання української мови як іноземної матеріалів із лінгвокраїнознавства сприяє процесу окультурення студентів-іноземців, тобто допомагає адаптуватися до нового мовно-культурного середовища. Використання лінгвокраїнознавчих матеріалів сти-

мує мотивацію студентів, формує й підтримує інтерес до вивчення іноземної мови. [13, с. 254]. Як робочий лінгвокраїнознавчий матеріал використовуємо автентичні тексти (уривки з художньої прози, статті з журналів і газет), автентичні діалоги, вірші, пісні. Розширенню обізнаності студентів у всіх сферах життєдіяльності сприяє також перегляд телепередач, документальних і художніх фільмів мовою, яка вивчається.

Під час оволодіння українською мовою особливої актуальності набувають проблеми формування лінгвокраїнознавчої компетенції (В. Бадер, Г. Онкович, В. Дороз, О. Палка, С. Пілішек, Г. Савицька). На думку вчених, за відсутності знань соціокультурного фону тієї країни, мова якої вивчається, неможливо сформувати комунікативну компетенцію мовця, необхідну йому для міжкультурної комунікації. Засвоєння фонових знань (загальнолюдських, регіональних відомостей, а також культурознавчих) відповідно до стандартів навчання, викладених у «Загальноєвропейських Рекомендаціях з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання», актуалізує проблему оптимізації та інтенсифікації процесу підготовки іноземних студентів у вищих навчальних закладах України [11].

Інтерес науковців до лінгвокраїнознавчої проблематики зумовлений насамперед тими важливими завданнями, які дозволяють розв'язати лінгвокраїнознавчий підхід у формуванні комунікативної компетенції: він забезпечує знання про культуру, історію, соціально-політичний устрій, реалії, традиції і звичаї України, знання мовних одиниць із національно-культурним компонентом семантики, розвиває здатність сприймати українську мову в її культурноносії функції, сприяє залученню до діалогу культур, усвідомленню сутності мовних явищ, ролі мовних одиниць у комунікативних процесах. Знання іноземними студентами норм і цінностей, традицій і звичаїв, властивих культурі українського народу, позитивно впливає на формування особистісних якостей поведінки, естетичної культури, культури усного і писемного мовлення, необхідних для продуктивного спілкування у міжкультурному середовищі.

Серед умов, які забезпечують інтенсивне засвоєння української мови як іноземної, є, перш за все, дотримання принципів полікультурного підходу, багатоканального сприйняття інформації. Останнім часом помітно зростає увага науковців до проблеми інтенсифікації процесу підготовки фахівців шляхом створення і впровадження різноманітних педагогічних програмних засобів: мультимедійних навчальних програм,

електронних словників, довідників, матеріалів Інтернету тощо. Лінгвокраїнознавчим аспектом вивчення іноземної мови займаються як зарубіжні, так і вітчизняні науковці. Учені одноставні в тому, що опанування мови, набуття комунікативної компетенції неможливе без володіння лінгвокраїнознавчими знаннями (Н. Бориско, А. Бронська, З. Василько, А. Галенко, В. Горбань, Г. Максименко, О. Смолінська, О. Миролюбов, В. Топалов, Ю. Пассов, С. Ніколаєва, С. Пілішек, В. Дороз, О. Мацюк та ін.) [5; 6; 8; 14].

Постановка завдання. Мета статті – дослідити можливості використання лінгвокраїнознавчих матеріалів на прикладі навчального посібника «Місто Лева» в процесі викладання української мови іноземним студентам технічних спеціальностей; показати систему можливих методичних прийомів і матеріалів, спрямованих на ознайомлення з таким пластом української культури, як пісня та поезія; вказати на шляхи реалізації лінгвокраїнознавчого, комунікативного й функціонально-стилістичного підходів у формуванні мовної, мовленнєвої і комунікативної компетенцій на заняттях з української мови в іншомовній аудиторії.

Виклад основного матеріалу дослідження. Загальноновизнаним у науково-методичній літературі є той факт, що лінгвокраїнознавчий і комунікативний підходи взаємозв'язані й взаємозумовлені, а їхня роль у формуванні комунікативної компетенції студентів незаперечна. Одним з ефективних засобів формування лінгвокраїнознавчої, а відповідно, й комунікативної компетенцій, на думку вчених, є автентичний матеріал. Саме багатогранна українська мова – один з основних, досить ефективних засобів навчання усіх видів мовленнєвої діяльності іноземною мовою, засвоєння мови й культурного фону країни, розвитку естетичних смаків (О. Антонів, В. Бадер, Т. Арендаренко, Н. Данилюк, І. Коршунова, Н. Королева, О. Куликова, І. Маренкова, Т. Потапенко та ін.) [1; 10; 12]. Як видно з аналізу методичної літератури, науковці усвідомлюють роль і значення пісні, поезії та художніх творів у навчальному процесі, пропонують як традиційні, так і новітні прийоми роботи в аспекті формування лінгвокраїнознавчої компетенції студентів, однак, на жаль, загальна концепція використання української пісні в навчанні української мови відсутня, особливо у технічних вузах. Недостатньо описані методи і прийоми, засоби інтенсифікації навчального процесу з використанням комп'ютерних технологій навчання української мови з опорою на пісенний матеріал. Їхня

розробка і впровадження видаються дуже важливими й актуальними, оскільки це допоможе розв'язати такі завдання, як комплексне засвоєння студентами знань лінгвокраїнознавчого, культурно-естетичного характеру, формування на цій основі комунікативної компетенції, необхідної для повноцінного міжкультурного спілкування. Відсутні, на жаль, і методичні посібники як на паперових, так і на електронних носіях, обмаль методичних коментарів лінгвокраїнознавчого характеру, хоч увага до цього аспекту лінгводидактики велика (В. Бадер, О. Антонів, Н. Данилюк) [1; 2; 7]. Значний інтерес у студентів різних національностей до пісенної творчості українського народу: вони із задоволенням слухають, вивчають і співають українські пісні. Тож робота над українською піснею як невичерпним джерелом культурологічної інформації, духовного єднання іноземних громадян до української культури, мови українського народу має надзвичайно велике значення, а розробка сучасних технологій навчання комунікативно доцільного мовлення на текстах і мелодіях пісень із використанням сучасних програмно-педагогічних засобів – одне з найважливіших завдань сучасної лінгводидактики. Використання лінгвокраїнознавчих прийомів у викладанні української мови передбачає оволодіння студентами знаннями про культуру, історію, реалії та традиції країни; залучення до діалогу культур (іншомовної та рідної); усвідомлення суті явищ української мови та їх порівняння з рідною мовою; вміння вчитися (працювати з книгою, підручником, довідковою літературою, словниками тощо). Іноземні громадяни, які здобувають вищу технічну освіту в Україні в Національному університеті «Львівська політехніка», вивчають українську мову як засіб спілкування. Українська мова потрібна їм як для задоволення власних комунікативних потреб, так і для професійного спілкування. Реалізація лінгвокраїнознавчого підходу, його вдосконалення тісно пов'язані зі створенням відповідних навчально-методичних розробок країнознавчої тематики. Тому секція мовної підготовки іноземних студентів (далі – СМПІС) кафедри іноземних мов активно співпрацює з усіма Інститутами університету для того, щоб допомогти студентам-чужоземцям освоїти весь навчальний матеріал того чи іншого напрямку, стати по-справжньому досвідченими науковцями і спеціалістами. Викладачі СМПІС вважають, що освіта і знання культури, звичаїв, історії є потужним чинником пізнання, збереження і поширення українства. Одне з важливих завдань – допомогти відкрити і розвинути у

представників різних національностей любов і повагу до нашої держави, зберегти позитивний образ України та щирі почуття до людей на довгі роки у їхніх серцях, бо саме вони стають носіями переказів і спогадів про прекрасно проведені роки життя і навчання в Україні. Викладачі переконані, що, підтримуючи у чужоземних студентів все добре і позитивне, ми формуємо нових сильних особистостей, які зможуть впевнено долати всі труднощі життя, бути професіоналами своєї справи, незважаючи на мовні перепони. Саме тому авторський колектив (Г.І. Бойко, О.А. Качала, А.В. Моторний, О.М. Палінська, І.П. Юзвяк) розробив Навчальний посібник з української мови як іноземної для студентів чужоземців рівень В2 «Місто Лева» [4]. Є міста, які з першого погляду зачаровують самотністю й оригінальністю. Саме таким є Львів – місто, де розташовані численні пам'ятки культури України, місто з багатою історією і цікавою культурою. Львів – одне з найгарніших міст Східної Європи, в якому органічно переплелися минуле і сучасне. Це перлина Європи, столиця Галичини, місто, яке зберігає своє давнє обличчя понад сім століть. Львів – це також місто храмів, пам'яток архітектури. Це немовби музей просто неба. Життя у місті тече неквапливо, з величним спокоєм. Вуличками Львова можна гуляти цілими днями, щоразу відкриваючи для себе щось нове та цікаве. Кожен, хто хоч би раз побував у Львові, повертається сюди знову і знову, тому що це давнє романтичне місто забути неможливо. Львів – це також місто бурхливого економічного розвитку, із численними офісами фірм і сучасними гіпермаркетами, розгалуженою системою банківських послуг і сферою обслуговування. Перебування в нашому місті стає нагодою розширити ділові контакти, провести бізнес-зустрічі, обмінятися досвідом. Львів – місто левів, дощу, шоколаду, кави, пива, унікальне поєднання різноманітних культур. Місто з багатолітньою історією, яке зачаровує, вабить, надихає. Це місто, що стало рідним для авторів цієї книжки. Бажання поділитися розповідями про нього вилилося відтак у збірник текстів для студентів-іноземців і всіх тих, хто хоче більше дізнатися про Львів, ще раз пройтися в уяві середньовічними вуличками, пізнати його таємниці, цікаві сторінки його історії та сучасності.

Перш за все, це цікаві пізнавальні тексти та розроблена система вправ для розуміння, вивчення, закріплення матеріалу і для формування мовленнєвої, лінгвокраїнознавчої та спеціалізованої компетентності студентів, які вивчають українську мову на

середньому та вищому етапах. Посібник містить 14 текстів, які подають загальну інформацію про Львів і детально змальовують події з його минулого та сьогодення, як-от: історію громадського транспорту, пам'ятки архітектури, традиції кави і шоколаду, розповіді про відомих особистостей, пов'язаних із нашим містом, тощо. До книжки додано компакт-диск із записами текстів, музикою, додатковими завданнями та іншою цікавою інформацією про місто Лева.

Навчальний посібник «Місто Лева» розповідь студентам, котрі вивчають українську мову як іноземну, про минуле і сучасне нашого міста. У цікавій і доступній формі ви дізнаєтеся про історію, наукові відкриття, технічні винаходи та художні шедеври, познайомитеся з мальовничими куточками, які варто відвідати. 14 текстів підібрано таким чином, щоб не лише зацікавити студентів історією та сучасністю міста, але й розширити мовну і граматичну компетенцію, покращити навички читання, аудіювання та спілкування українською. Кожен текст супроводжує система вправ: коментар до тексту (пояснення нових слів); дотекстові вправи, які дають змогу підготуватися до сприйняття тексту, пов'язати знання і досвід студентів із новою інформацією; післятекстові вправи, які перевіряють розуміння прочитаного тексту, а також формують і закріплюють граматичні навички. Ключі до завдань, розташовані в кінці посібника, дадуть змогу студентам контролювати здобуті знання і використовувати «Місто Лева» як для навчання у групі з викладачем, так і для самостійної навчання. Компакт-диск, що містить аудіозаписи текстів, а також пісні про Львів, поезію (Мирослав Скорик; Богдан Стельмах; Віктор Морозов і баяр-бенд «Галичина»; Оксана Білозір і Роман Недзельський; Роман Климовський і вокальна формація «Пікардійська терція»; Андрій Кузьменко та гурт «Скрябін»; Марія Бурмака та Віталій Пастух; Віктор Винник і гурт «Мері»; гурт Double Life), додаткові завдання та іншу цікаву інформацію про місто, допоможе студентам тренувати фонетичні навички, покаже різні лексичні і фонетичні варіанти української мови і загалом зробить процес навчання з «Містом Лева» приємною пригодою. Студенти, які навчаються у Львові, побачать знайоме місто по-новому, дізнаються про нього багато цікавого, а ті, котрі ще ніколи тут не бували, ми певні, захочуть на власні очі побачити місто Лева.

Тексти в посібнику розташовані за тематичним принципом: загальна інформація, історія, технічні досягнення та винаходи, ці-

каві місця і події Львова. Вони не пов'язані безпосередньо між собою, тому викладач чи студент може обирати довільний порядок їхнього читання й опрацювання.

Навчальний посібник «Місто Лева» відповідає усім «Стандартизованим вимогам до рівнів володіння українською мовою як іноземною А1 – С2», схвалених рішенням колегії Міністерства освіти і науки України, протокол від 22 травня 2018 р. № 5/1-7, укладачами яких є: Данута Мазурик (Львівський національний університет ім. Івана Франка), Олександра Антонів (Львівський національний університет ім. Івана Франка, ГО «Центр україністики»), Олена Синчак (Український католицький університет), Галина Бойко (Національний університет «Львівська політехніка», МІОК). Рівень В2 (Середній) визначає достатній рівень володіння українською мовою як іноземною, досягнення якого свідчить про можливість ефективного спілкування в україномовному (у т. ч. професійному) середовищі з усвідомленим використанням більшості виражальних засобів і мовленнєвих умінь. Згідно з ними студент: розуміє основні ідеї складних текстів на абстрактні і конкретні теми, в т. ч. технічні теми, що стосуються його спеціалізації; може спілкуватися з носіями мови без напруги для кожної зі сторін; вміє робити чіткі, детальні повідомлення щодо різноманітних питань і може викласти свій погляд на проблему, показати переваги та недоліки різних варіантів.

Запровадження в Україні Стандартизованих вимог з української мови як іноземної дасть викладачам УМІ в цілому світі міцне підґрунтя, щоб розробляти чіткі й узгоджені навчальні програми, видавати нові сучасні підручники і словники, відкривати україномовні програми та мовні центри. Тобто завдяки цьому документу діяльність викладачів української мови як іноземної та загалом центрів україністики в цілому світі стане більш злагодженою.

Прагнучи осмислити накопичений методистами досвід у визначенні ролі та місця у формуванні лінгвокраїнознавчої компетенції іноземних студентів, зазначимо, що використання пісні, поезії, звичаїв і традицій стимулює мотивацію засвоєння української мови як іноземної і сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу завдяки дії механізмів мимовільного запам'ятовування. Ці механізми дозволяють збільшити обсяг і міцність засвоєного матеріалу, який легко запам'ятовується, оскільки він не нав'язується, а викладається емоційно, нетрадиційно, часто в урочистій обстановці. Мовна і мовленнєва діяльність на фоні музики, зазначають дослідники, ефектив-

ніше впливають на якість засвоєного матеріалу, а також знімають утому, напруження в процесі навчання, урізноманітнюють навчальну діяльність. Все це – засоби відпрацювання вимовних (артикуляційних, акцентологічних, орфоепічних, інтонаційних) і навичок аудіювання, розширення лексичного і фразеологічного запасу, засвоєння стилістичних норм і синтаксичних структур української мови, її усної й писемної форм. Це засоби розвитку продуктивних умінь і навичок. Вони можуть виступати як основа для розгортання діалогічного й монологічного підготовленого і непідготовленого мовлення усної та писемної форм [12, с. 256].

Однією з умов реалізації лінгвокраїнознавчого підходу у викладанні української мови вчені вважають вивчення іноземними студентами безеквівалентних слів української мови з метою засвоєння ними знань про Україну, культуру і побут українського народу: назв предметів і явищ традиційного побуту, слів, пов'язаних із релігійним життям, знаків-символів, слів іншомовного походження, слів із фольклору, історизмів, лексики фразеологічних одиниць, слів недавнього радянського побуту. Тому однією з вимог до відбору текстів для читання й аудіювання вважаємо насичення їх безеквівалентною лексикою. Використовувати писемний текст можна на початку заняття – для зацікавлення аудиторії, створення позитивного фону заняття; в середині заняття – пояснюючи новий матеріал, у кінці – закріплюючи вивчене. Усе залежить від винахідливості, творчого підходу викладача, рівня знань студентів-іноземців, методичної доцільності та послідовності подання матеріалу. Урізноманітнити практичні заняття з української мови, підвищити їхню ефективність, досить повно реалізувати зміст принципу наочності дозволяє використання мультимедійних програм, зокрема Microsoft Power Point. Використання спеціально розроблених мультимедійних програм сприяє вдосконаленню навичок вимови, артикуляції звуків, дозволяє опанувати інтонаційні структури українського усного мовлення, поглибити знання з української мови, збагатити словниковий запас, розвивати навички читання й аудіювання, стимулювати пізнавальну діяльність студентів, здійснювати загальне естетичне виховання особистості, формування художнього смаку, інтересів і потреб, розвивати естетичні судження.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, використання Навчального посібника з української мови як іноземної для студентів-чужоземців рівня В2 «Місто Лева» у про-

цесі навчання української мови як іноземної сприяє підвищенню мотивації навчання, позитивно впливає на емоційний стан студентів, їхнє ставлення до іншої культури, мови, звичаїв. Ознайомлення іноземних студентів з українськими традиціями під час занять сприяє не лише накопиченню лінгвокраїнознавчих знань, а й осягненню духу, культури, психології, світосприйняття українського народу, що покращує міжкультурну комунікацію і діалог культур. Перспективним видається вивчення проблеми формування країнознавчої компетенції на матеріалі зразків народної мудрості, етикетних формул українського народу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Антонів О., Паучок Л. Українська мова для іноземців: модульний курс: навч. посіб. К.: Фірма «ІНКІОС», 2012. 268 с.
2. Бадер В.І., Дядичев В.В. Функціонально-стилістичний підхід у формуванні лінгвоукраїнознавчої компетентності іноземних студентів. Засоби навчання та науково-дослідної роботи: зб. наук. праць. Харків, ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2008. № 28.
3. Бойко Г.І., Василичин І.В., Гроховська Т.В., Качала О.А., Моторний А.В., Юзвяк І.П. Наука і техніка в сучасному світі: збірник науково-популярних текстів та навчальних завдань для студентів-іноземців технічних вишів / за ред. І. Карого. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. 180 с.
4. Бойко Г.І., Качала О.А., Моторний А.В., Палінська О.М., Юзвяк І.П. Місто Лева: навч. посіб. з української мови для чужоземних студентів / за ред. І. Карого. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. 100 с.
5. Бронська А. Лінгвокраїнознавчий аспект у викладанні української мови як іноземної. Дивослово. 2000. № 7. С. 43–44.
6. Василько З. Лінгвокраїнознавчий аспект фауноназв. Теорія і практика викладання української мови як іноземної: зб. наук, праць. Львів, 2006. Вип. 1. С. 224–235.
7. Гаврилюк Е.Є. Рослинна символіка в контексті української календарної обрядовості: проблема семантико-функціонального аспекту: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.07. К., 1999. 18 с.
8. Галенко А.М. Формування лінгвокраїнознавчої компетенції на матеріалі поетичних творів. Вісник Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка. 2011. № 6 (217). Філол. науки. Ч. II. С. 100–108.
9. Горбань В.В. Емоційно-експресивне поле українських народних пісень. Мова та стиль українського фольклору: зб. наук, праць. К., 1996.
10. Данилюк Н.О. Лінгвокультурологічна лексика у мові української народної пісні. URL: <http://www.rius.kiev.ua>.
11. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. К., 2003.
12. Копаниця Л.М. Українська лірична пісня: еволюція поетичного мислення: автореф. дис. ... док. філол. наук: 10.01.07; 10.01.01. К., 2001. 37 с.
13. Лещенко Т.О., Самойленко І.В., Юфименко В.Г. Формування лінгвокраїнознавчої компетенції іноземних студентів медичних ВНЗ засобом української пісні. Творчість Раїси Кириченко в культурному просторі України на покордонні ХХ – ХХІ століть: до 70-ліття від дня народження Березини української пісні: зб. наук. праць. Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2013. С. 253–263.
14. Максименко Г.А. Застосування лінгвокраїнознавчих матеріалів у викладанні української мови як іноземної. Філологічні студії: Наук. вісник Криворізького держ. пед. ун-ту. 2012. Вип. 1. 170 с.
15. Пілішек С. Психосемантичні особливості лінгвокраїнознавства при вивченні іноземної мови у вищому навчальному закладі: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.07. Хмельницький, 2006. 20 с.
16. Смолінська О. Лінгвокраїнознавство у навчанні української мови як іноземної. Рідна школа. 2002. № 2. С. 43–45.